

kommunikation med billede (videokonference) og telekommunikation uden billede (telefonkonference). Den foreslåede ændring har til formål at gøre det muligt at anvende artikel 10 og 11 i EU-retshjælpskonvention og artikel 9 og 10 i 2001-tillægsprotokollen.

Ved lovforslagets § 2, nr. 1, tilvejebringes der klar lov hjemmel til, at danske domstole kan imødekomme begæringer fra udenlandske myndigheder om afhøring fra udlandet ved hjælp af telekommunikation af vidner og sagkyndige, der befinder sig her i landet, til brug for behandlingen af sager i udlandet. Den foreslåede ændring af § 158, stk. 1, 1. pkt., har til formål at sikre, at et vidne eller en sagkyndig, der i en sådan situation afgiver falsk forklaring, kan straffes.

De vidne og sagkyndige, der afgiver forklaring ved hjælp af video- eller telefonkonference i overensstemmelse med artikel 10 og 11 i EU-retshjælpskonventionen (og artikel 9 og 10 i 2001-tillægsprotokollen), afgiver forklaring for en udenlandsk ret, nemlig den domstol, der behandler straffesagen. Afhøringen foretages således direkte af eller under ledelse af de judicielle myndigheder i det land, hvor straffesagen behandles, jf. udtrykkeligt artikel 10, stk. 5, litra c, i EU-retshjælpskonventionen (artikel 9, stk. 5, litra c, i 2001-tillægsprotokollen). Herved adskiller disse afhøringer sig fra de afhøringer, der i dag finder sted i medfør af retsplejelovens § 190 på baggrund af en retsanmodning fra et andet land, og hvor der her er tale om forklaringer, der afgives for en dansk ret.

Som nævnt omfatter straffelovens § 158, stk. 1, 1. pkt., falsk forklaring, der afgives for en ret her i landet. Retsplejeloven indeholder derimod ikke udtrykkelige bestemmelser om afgivelse af forklaring for en dansk domstol ved hjælp af telekommunikation med eller uden billede. I praksis finder dette dog sted i et vist omfang (se forudsætningsvist U 2001 s. 1891 V). Hvis der på et senere tidspunkt måtte blive indført udtrykkelig hjemmel til at afgive forklaring for en dansk domstol ved hjælp af telekommunikation med eller uden billede, således som dette er blevet foreslået af Retsplejerådet i betænkning nr. 1401/2001, vil straffelovens § 158, stk. 1, 1. pkt., som affattet ved dette lovforslag, også omfatte en sådan situation. Det er derimod uafklaret i praksis, om og i hvilket omfang falsk forklaring der i dag afgives for en dansk domstol ved hjælp af telekommunikation med eller uden billede er omfattet af straffelovens § 158, stk. 1, nr. 1.

Udvidelsen af straffelovens § 158, stk. 1, 1. pkt., til også at omfatte forklaring, der afgives ved hjælp af telekommunikation indebærer, at forklaringer, der afgives i overensstemmelse med artikel 10 og 11 i EU-retshjælpskonvention (og artikel 9 og 10 i 2001-til-

lægsprotokollen), det vil sige over for en udenlandsk domstol ved hjælp af telekommunikation med eller uden billede, omfattes af § 158. Dette er en følge af § 158, stk. 1, 2. pkt., hvorefter 1. pkt. tillige finder anvendelse på falsk forklaring for en udenlandsk ret.

Et vidne eller en sagkyndig, der indkaldes til at afgive forklaring som vidne i overensstemmelse med EU-retshjælpskonventionens artikel 10 (og artikel 9 i 2001-tillægsprotokollen), det vil sige ved hjælp af videokonference, vil være omfattet af reglerne om vidnepligt, jf. lovforslagets § 2, nr. 1. I modsætning hertil vil afhøring af et vidne eller en sagkyndig ved hjælp af telefonkonference i overensstemmelse med konventionens artikel 11 (og artikel 10 i 2001-tillægsprotokollen) være betinget af den pågældendes samtykke, jf. ligeledes lovforslagets § 2, nr. 1. Et sådant vidne kan med andre ord nægte at afgive forklaring som vidne ved hjælp af telefonkonference. Selv om telefonkonference således altid er frivillig for vidnet, vil straffelovens § 159, stk. 2, (om nedsættelse/bortfald af straffen for falsk forklaring) ikke finde anvendelse, medmindre der tillige foreligger en vidnefritagelsesgrund efter retsplejelovens §§ 171 og 172. Dette skyldes, at § 159, stk. 2, tager sigte på kollisionstilfælde, hvor et vidne, som efter en af vidnefritagelsesgrundene i retsplejelovens § 171 og § 172 kan nægte at afgive forklaring, alligevel vælger at gøre dette, og under forklaringen kommer i den situation, at en sandfærdig forklaring om et bestemt forhold vil være i konflikt med vidnets egne eller hans nærmestes væsentlige interesser eller bringe vidnet i en samvittighedskonflikt. Telefoniske afhøringer skaber ikke i sig selv sådanne situationer, da frivilligheden her er begrundet i afhøringens form og ikke i dens indhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1 (retsplejelovens § 190)

Der foreslås en ny formulering af retsplejelovens § 190. Den foreslåede bestemmelse har til formål at tilvejebringe klar lov hjemmel til, at danske domstole kan imødekomme anmodninger fra udenlandske domstole om afhøring fra udlandet af vidner og sagkyndige her i landet i overensstemmelse med artikel 10 (om videokonference) og 11 (om telefonkonference) i EU-retshjælpskonventionen (og artikel 9 og 10 i 2001-tillægsprotokollen).

Det følger af første punktum i *stk. 1*, at reglerne i retsplejeloven finder anvendelse på vidneafhøring ef-